

Etkili Ebeveynlik

Etkili ebeveynler;

- Karı koca iş birliği içerisinde hareket ederler, çocuklarının bakımı ve yetiştirilmesinde eşit sorumluluk alırlar.
- Çocuklarının bakımı konusundaki iş bölümünü, günlük çalışma tempolarını ve sorumluluklarını göz önüne alarak beraberce kararlaştırırlar, tek bir ebeveynin üzerine yüklenmekten özenle kaçınırlar.
- Çocuklarının bakımı, eğitimi, gelişimi gibi konularda bilgilerini arttırmaya çalışırlar.
- Çocuklarını can kulağı ile etkili bir şekilde dinler ve sadece söylediklerini değil söylemediklerini de duyabilmeye, hissettiklerini anlamaya çalışırlar.
- Çocuklarını oldukları gibi kabul ederler. Yeteneklerinin ve gelişimlerinin üstünde beklentiler içine girerek çocuklarının öz güvenlerini zedelemesler.
- Çocuklarının hatalarını anlayışla kabul eder, hataları bir öğrenme fırsatı olarak görürler.
- Her koşulda sevgi, saygı, anlayış, hoşgörü ve şefkat dolu yaklaşımlarını kaybetmemeye gayret ederler.
- Her türlü hareketleriyle çocuklarına örnek olduklarını bilirler ve bunu göz önünde bulundurarak hareket ederler.
- Çocuklarının esas potansiyellerine ulaşabilmeleri için onları desteklerler.
- Çocuklarının kendilerini değerli ve yeterli hissetmelerini sağlamaya çalışırlar. Bunun için asla gereksiz beklentilere girmezler, çocuklarının öz güvenlerini düşürücü söz ve hareketlerden kaçınırlar.

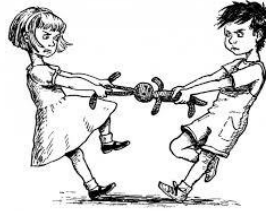

Aman Bunlara Dikkat Edin!

Gün içerisinde uzun bir süreyi okulda geçiren çocuğunuzun evde kaldığı kısıtlı sürede, huzurlu ve mutlu olmasına gayret edin. Özellikle sabah evden çıkmadan önce huzursuzluk yaratmamaya, onu eleştirmemeye, kalbini kırmamaya özen gösterin. Onu güzel sözlerle teşvik etmeye, kapıdan huzurlu bir şekilde çıkmasını temin etmeye çalışın.

Gün boyunca çeşitli sebeplerle çocuğunuza pek çok cümle kuruyorsunuz. Bu cümlelerin ne kadarı eleştiri, yargılama, şikâyet, beğenmezlik içeriyor? Ne kadarı sevgi, destekleme, şefkat, güven, anlayış içeriyor? Düşünün ve konuşmalarınızı gözden geçirin.

İyi anne baba olmak, çocuğun her istediğini yerine getirmek, onu oyuncaklara boğmak, tıka basa doyurmak, elinde tabakla peşinde dolaşmak, yeterince büyüdüğü hâlde onun yerine ayakkabısını bağlamak, kıyafetlerini giydirmek vb. değildir. Böyle bir yaklaşım ancak çocuğunuzun kişilik gelişimini zedelemenize sebep olur.

Kardeş Çatışmalarında Adım Adım Arabuluculuk

Kardeşler arasında çatışmalar, kavga ve anlaşmazlıklar hemen her ailede rastlanabilecek sorunlar arasındadır. Ebeveynlerin kardeşler arasındaki çatışmaları çözümleme konusundaki etkili yaklaşımları, çocukların aralarındaki kardeşlik ilişkisinin sağlığı üzerinde etkilidir. Etkili bir arabulucu olmak için şu yollar izlenir;

- Çocuklarınıza olayı her ikisinin gözünden de görmek istediğinizi, bu amaçla her ikisini de sırayla dinleyeceğinizi söyleyin. Ancak kesin kurallara ihtiyacınız olduğunu ve konuşurlarken birbirlerinin sözlerini kesmemeleri gerektiğini hatırlatıp bu konuda onlardan söz alın.

- Her iki çocuğunuzdan da olayı kendi gözlerinden anlatmalarını isteyin. Her ikisine de konuşmaları için eşit süre tanıyın. Konuşurlarken sözlerini kesmeyin. Karşı tarafın da sıra kendisine gelene kadar müdahale etmemesini sağlayın.
- Kendi sırasında konuşan çocuğunuzun kardeşine karşı kötü sözler söylemesine, olanları anlatmak yerine karşı tarafa suçlamalar getirmesine izin vermeyin. Nazik bir şekilde sadece olanları anlatmasını istediğinizi hatırlatın.
- Çocuklarınız konuşurken açıklık getirmek istediğiniz noktalarla ilgili sorular sorun.
- Her ikisinin de konuşmaları bittiğinde duygularını ifade edebilmiş ve ne hissettiklerini birbirlerine aktarabilmiş olmalarını sağlayın.
- Birbirlerine sorular sormalarını isteyin.
- Sırayla her ikisine de karşısındakinin nasıl davranmasını istediğini sorun.
- Her ikisine de kardeşinin isteği karşısında kendisinin ne yapabileceğini sorun.
- Her ikisinden de sorunun çözümü için bir öneri getirmesini isteyin.
- Çözüm konusunda her ikisinin de fikirlerini dinleyin ve çözümü uygulamaya koymak üzere anlaşmalarını sağlayın. Mümkün olduğu kadar çözümü kendilerinin bulmalarına gayret edin.
- Eğer anlaşmazlıklarını bu yöntemle çözemeyeceklerini anlarsanız kendi fikirlerinizi öneri olarak ortaya koyun ve onlardan üzerinde düşünmelerini isteyin. Bunun için "Eğer ... olursa ne olur?" yaklaşımını kullanın. Örneğin "Eğer bu oyuncakla sırayla oynarsanız ne olur?", "Eğer önce Ebru istediği kanalı seyrederse, Esra benimle buluşmaları kurularsa, sonra da Esra kendi sırasında istediği kanalı seyredip Ebru bana yardım ederse ne olur?"
- Sonuca ulaşıp uzlaşmaya varıncaya kadar devam edin.
- Anlaşmazlığın kesinlikle çözülemez olduğuna veya ortada kesin olarak bir haksızlık bulunduğu kanaat getirirseniz çocuklara onların yerine sizin bir karara varacağınızı açıklayarak kararınızı kesin, kısa ve net bir cümleyle açıklayın

Bir Çocuğa Kardeşinin Olacağı Nasıl Söylenir?

Eve yeni bir bebeğin geleceği haberi çocukta kıskançlık oluşturabilir. Anne baba öncelikle şunu bilmelidir: Çocuğun yeni bebeği kıskanması normal bir durumdur.

Yeni bir kardeşin doğacağını duyan çocuk eve yeni bir bebeğin gelmesinin ne anlama geleceğini tam olarak kavrayamadığı için endişe duyar. Endişe duyar çünkü bu konuda fikri yoktur.

Sesli veya bilinçli olarak ifade edemese de "Eve yeni bir bebeğin gelmesi ne demek?", "Hep bizimle beraber mi kalacak?", "Benim hayatım nasıl etkilenecek?", "Annem babam onu daha mı çok sevecek?", "Hâlâ onların göz bebeği ben miyim?" gibi sorular kafasını karıştırır. Bu soruların keşfedilmeye çalışılarak cevaplanması çocuğu rahatlatır.

Bu arada bebeğin doğumuyla birlikte aile içerisinde nelerin değişeceği konusunda çocuğun anlayacağı şekilde kısa açıklamalar yapılmasında da fayda vardır.

Bebeğin doğumuyla birlikte evde birazcık karışıklık yaşanacağı ama bunun geçici bir durum olduğu ona anlatılabilir. Bu açıklamalar esnasında "Merak etme seni de onun kadar çok seveceğiz." gibi bir cümle, ne kadar iyi niyetli olsa da kardeşiyle rekabet etme duygusunu kıskırtabilir. Hatta bazı ebeveynler "Seni daha çok seveceğiz." gibi sözlerle çocuklarını daha az kıracaklarını zannederler. Oysa bu tip kıyaslamalı cümleler yerine ilk günler biraz zor olsa da bebek büyüdükçe hep birlikte mutlu ve eğlenceli bir aile olacaklarını anlatmak daha etkili bir yaklaşımdır.

Ebeveynin çocuğa her zamankinden farklı davranışlar göstermesi de çocuk için kafa karıştırıcı ve şüphe uyandırıcı olur.

Akrabaların Çocuklarınız Üzerindeki Etkisine Dikkat Edin !

Çocuklar, ilişkide oldukları her bireyden olduğu gibi akrabalarından da etkilenirler. Akrabalarda zaman zaman çocuğun eğitiminde anne babanın işine karışma, anne babanın uyguladığı metodu görmezden gelme veya hiçe sayma, çocukları aşırı şımartma, aşırı koruma, anne babanın çocuk eğitimi yaklaşımını beğenmeme, küçümseme, eleştirme gibi olumsuz yaklaşımlar da görülebilmektedir. Aile büyükleri veya akrabalarından çocuk yetiştirme konusunda yardım talep etmeyi düşünen anne babalar bu gibi olumsuzlukları asgari düzeye indirmek için şu önlemleri alabilirler:

- Çocuğunuzun yetiştirilmesiyle ilgili olarak dikkat edilmesini istediğiniz hususları kendilerine uygun bir dille anlatın.
- Çocuklarınıza karşı sergilenmesini istemediğiniz bir davranışı anlatmaya çalışırken bu davranışın çocuk üzerinde ne gibi olumsuz etkileri olabileceğini kısa ve net bir şekilde açıklayın.
- İsteddiğiniz davranışları sergilediklerinde bunları vurgulayarak onları olumlu olanlara yöneltin.
- Çocuğunuzun eğitimi konusundaki tartışmalarınızı asla çocuğun yanında yapmayın.
- Çocuğunuza kendi yaklaşımınız konusunda kararlı ve tutarlı olun.
- Asla çocuğunuzun hafta içi veya daha uzun sürelerle evden uzak aile büyüklerinin yanında kalmasına izin vermeyin. Çocuğunuz akşamleyin mutlaka evine ve kendi yatağına gelmelidir. Aksi takdirde sizin yaklaşımınızı benimsemesi mümkün olmayacaktır.

GÜNEBAKAN İLKOKULU REHBERLİK SERVİSİ

- Etkili Ebeveynlik
- Kardeş Çatışmalarında Arabuluculuk
- Akrabaların Çocuklar Üzerinde Etkisi

Hazırlayan : Gülhanım NAMAZ
Rehber Öğretmen

Kaynak : Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile Yaşam Becerileri El Kitabı / Modül 3